

DİL AÇISINDAN KARS'TAKİ İŞ YERİ İSİMLERİ

Arzu ŞEYDA*

*Karamanoğlu Mehmet Bey'i arıyorum,
Görebiliriz, bilenebiliriz, duyanınız var mı?
Bir ferman yayınlamıştı;
"Bu günden sonra divanda, dergâhta, bargahta,
mecliste, meydanda,
Türkçeden başka dil konuşulmaya" diye,
Hatırlayanınız var mı?
Dolanın yurdun dört bir yanını,
Çarşuyu, pazarı, köyü, şehri
Fermana uyanınız var mı?
Nûtkum tutuldu, şaşırırım, merak ettim,
Dolandığınız yerlerdeki Türkçe olmayan isimlere,
gördüklerinize, duyduklarınıza
üzüleniniz var mı?*

Yusuf Yanç

ÖZET

Küreselleşen dünya, kültürel etkileşim, gelişen teknoloji toplum hayatımıza yansıyan olumlu etkilerin yanı sıra olumsuz etkileri de beraberinde getirmiştir. Bu olumsuz etkilerin en önemlilerinden biri yabancı dillerden etkilenmenin sonunda ortaya çıkan ve dil kirliliği olarak adlandırılan Türkçenin kullanımındaki yanlışlıklar ve dilde yaşanan yabancılaşmadır. Türkiye genelinde iş yerlerine verilen isimlerde yaygınlaşan yabancı bir dille adlandırma, Türkçeye aykırı kullanımları tercih etme bu kirlenmenin göstergeleri arasındadır. Bu çalışmada Kars'ta iş

* Araş.Gör., Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

yerlerine verilen isimler, Türkçeye uygunlukları bakımından sınıflandırılmış, yaşanan bu dil kirlenmesinin bir örneği olarak dikkatlere sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dil, Toplum, Kültürel Etkileşim, Türkçe, Dil Kirlenmesi.

ABSTRACT

Globalism, cultural interaction, developing technology of which reflection can be seen in our social life, have brought not only their positive effects but also the negative effects together with them one of the most important of these negative effects, which is called language pollution, is the alienation in language and the errors in the practice of Turkish occurred by the interaction of Turkish with foreign languages. Choosing the names in any foreign language instead in Turkish to denominate the work-shops and preferring to use the structures in disagreement with Turkish are among its sings. In this study, the names given to work-shops in Kars are classified in terms of their accordance with Turkish and is presented as a sample of language pollution.

Key Words: Language, Society, Cultural Interaction, Turkish, Language Pollution.

Dil sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğduğumuzda hazır bularak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzendir; düşünme ve düşünülene aktarma dizgesidir (Doğan, 2005:13).

Her milletin bir ana dili vardır. Bu, millet olmanın temel şartlarından biridir. Biz, dünyayı ana dilimizin penceresinden görür, algılar, onun kavramlarıyla düşünür, ana dilimizin kavramlarıyla evreni biçimlendiririz (a.g.y.:15). Ancak bir toplumun, bir ulusun öteki toplumlarla hiçbir ilişki kurmadan yaşamasına olanak yoktur. Uluslar arası ticaret, siyaset, kültür ve sanat ilişkileri hemen dile yansımakta ve yeryüzündeki bütün dillerde başka dillerden alınma öğeler bulunmakta, kimi zaman da bu öğeler bir dili bütünüyle yabancılaştıracak kadar artabilmektedir (Doğan, 2000:29). Bu açıdan Türkçeye bakıldığında Türkçenin tarih boyunca çeşitli

dillerden etkilenmesinin de doğal bir olgu olduğunu düşünebiliriz. Ancak bu noktada önemli olan bu etkilenmenin hangi boyutlarda olduğudur.

Yabancı dillerden etkilenme ve dil kirliliği günümüzde de karşı karşıya kaldığımız en önemli sorunlardan biridir. Teknoloji, kültür, sanat, ticaret yoluyla birçok kavramla karşı karşıya kalmaktayız. Değişik kanallardan gelen bu kavramların adlandırılmasında, Türkçe karşılık bulunmasında ve kullanılmasında birtakım zorluklar yaşanmaktadır. Bulunan Türkçe karşılıkların milletimiz tarafından benimsenmesi ve kullanılması için özen göstermemiz gerekirken biz, bize yabancı olanı bilinçli ya da bilinçsiz olarak tercih ediyor, dilimizin kirlenmesine katkıda bulunuyoruz. Kendi dilimizi bir tarafa bırakarak, yabancı bir dilden alınan öğelerle iletişimi sağlamaya çalışmanın dilimize ve dolayısıyla kültürümüze verdiği zararın farkında değiliz. Bu sorunun çözümünün Türkçe konusunda toplumumuzun bilinçlendirilmesiyle olacağı unutulmamalıdır. Ancak toplum hayatımızda bu bilincin çok da var olmadığı birçok göstergesi vardır. Bu göstergelerden biri de iş yerlerine verilen isimlerdir. Bu adlandırmaların yapılmasında halkımızın Türkçe bilincine sahip olmadığı, bu bilinçle yaklaşmadığı görülmektedir. Türkiye geneline baktığımız zaman iş yerlerine verilen isimlendirmelerde yabancı dille adlandırma eğiliminin dilimizi kirletecek boyutlara çoktan varmış olduğunu görülmektedir.

Tabelalar, göstergelerin nedeni olarak seçildiği dil olgularıdır. İş yerlerine verilen isim, hem söz sahibinin özel nedenlerle seçtiği hem de alıcıya en kısa yoldan en çok iletiyi ulaştırmayı amaçlayan dil göstergeleridir. İş yerlerine verilen isimlerde söz sahibi hitap ettiği kişilerin kültürel yapısını da dikkate almak zorunda olduğu için iş yerine verilen isimler sıradan dil olguları olmaktan çıkar ve o toplumun kültürünü yansıtan önemli göstergelerden biri konumuna geçer (Börekçi, 1993:130).

Bu çalışmada Kars'taki iş yerlerine verilen isimler Türkçeye uygunlukları bakımından değerlendirilmiştir. Türkiye genelinde ortaya çıkan yabancı dille adlandırma eğiliminin Kars'taki iş yeri isimlerine yansımaları ortaya konulmuştur. Kars adının kaynağı Türk Boyu Karsaklardan gelmektedir. Karsaklar, M.Ö. 130-127 yıllarında Kafkasya'dan gelerek Kars çevresine yerleşmiş ve buraya adlarını

vermişlerdir. Bu durumda Kars, Türkiye'deki en eski Türkçe il adı ünvanını kazanmıştır. Yapılan araştırmalardan Kars'ın tarih öncesi çağlardan itibaren yerleşim merkezi olduğu anlaşılmaktadır. Bölge daha sonraları Hititler, Huriler, Urartular, Kimmerler, İskitler, Sasaniler ve Bizanslıların hakimiyetine girmiştir. 1064 yılında Selçuklu sultanı Alpaslan şehir ve civarını fethetmiş, böylelikle Türk kavimlerine Anadolu yolunu açmıştır. Şehir ve çevresinde, Moğollar, Akkoyunlular ve Karakoyunlular gibi Türk Devletleri hüküm sürmüştür. 1514 yılında Yavuz Sultan Selim bölgeyi fethettikten sonra Kars, Osmanlı Devleti idaresinde önemli bir serhat şehri haline gelmiştir. Şehir ve halkına 1855'de Ruslarla yapılan savaşlarda gösterdiği kahramanlıktan dolayı Sultan Abdülmecit tarafından Gazi ünvanı verilmiştir. 1877 - 1878 Osmanlı Rus savaşı sonucunda Rusların eline geçen Kars, 1918 yılına kadar Rus idaresinde kalmıştır. Bu sırada Kars'ta önce Milli Şura, sonra Cenubî Garbî Kafkas Hükümetleri adı altında yerel hükümetler kurulmuştur. Ermenilere karşı yaşama mücadelesini vermiştir. 1920 yılında şehre giren Kâzım Karabekir Paşa kumandasındaki Türk ordusu bu bölgeyi yeniden Türk topraklarına katmıştır (<http://karsturkey.tripod.com/tarihi.htm>.)

Türk tarihi açısından böylesine önemli bir geçmişe ve en eski Türkçe şehir ismine sahip olan Kars'ta Türkçe bilincinin ne durumda olduğunu iş yerlerine verilen tabela isimlerinden hareketle değerlendirmek mümkündür. Bu isimler Türkçeye uygunlukları bakımından şu şekilde sıralanabilir.

1. Türkçe Kurallara Uygun Olan Tabela İsimleri

1. 1. Birden Fazla Biçim Birimden Oluşan İsimler

A. İsim Tamlaması Biçiminde Olan İsimler

Ayakkabı Sarayı, Çakmak Çiftliği, Hediye Dünyası, Kafkas Çiftliği, Kars Çiftliği.

İsim tamlamaları Türkçede kavramların işaretlendirilmesinde geniş olanaklar sağlayan yapılardır. Az sözle çok mesaj verebilme özelliğine sahip olduklarından dolayı tabela isimleri için uygun yapılardır. "Hediye Dünyası",

“Ayakkabı Sarayı” gibi yapılarda bu nitelik ortaya çıkmaktadır. Göstergelerin hangi kavramı işaret ettiği başka herhangi bir bilgiye ihtiyaç duyulmaksızın anlaşılmaktadır.

B. Sıfat Tamlaması Biçiminde Olan İsimler

Aile Kuru Temizleme Fabrikası, Anadolu Döner ve İskender ve Kebap Salonu, Asmalı Konak Döner ve Kahvaltı Salonu, Aras Erkek Kuaförü, Aspava Lokantası, Atlas Konfeksiyon Atölye ve İmalathanesi, Barış Börek Salonu, Başar Büfe, Başkent Kasabı, Beyza Bayan Kuaförü, Bizim Lokanta, Çağdaş Görüntüleme Merkezi, Dalyan Balık Lokantası, Dilara Kurutemizleme, Gaziantep Baklava Salonu, Güzelim Nako Yün Evi, Güzelyurt Lokantası, İkinci Bahar Et Lokantası, İpek Ekmek Fabrikası, Kafkas Eczanesi, Kardelen Yıkamatik Çamaşır Yıkama Evi, Kardeşler Erkek Kuaförü, Kars Düğün Salonu, Köşem Gözde Yemek Salonu, Mavi Saray Düğün Salonu, Muratlar Giyim Sarayı, Mutlu Et Mamulleri, Nargilem Çay Salonu, Nilay Dersaneleri, Özgün Ödül Kitapevi, Rumeli İşkembe Salonu, Sevilya Börekçisi, Şık Erkek Kuaförü, Şirin Anadolu Mutfağı, Şölen Düğün Salonu, Şölen Tekel Bayii, Topçular Mobilya Ltd. Şti, Toraman Tekel Bayii, Yalçın Eczanesi, Yaşam Erkek Kuaförü, Yeni Birlik Kıraathanesi, Yılmaz Kahvaltı Salonu, Zafer Kuyumcusu.

Sıfat tamlaması biçiminde olan isimler de isim tamlamaları gibi iletiyi en kısa yoldan ve tam olarak iletebilme özelliğine sahiptir. Bu yapıdaki isimlere bakıldığında Türkçenin yapısına uygun isimlerin kullanıldığı ve verilmek istenen mesajın da son derece anlaşılır olduğu görülmektedir. “Barış Börek Salonu”, “Aile Kuru Temizleme Fabrikası”, “Gaziantep Baklava Salonu”, “İkinci Bahar Et Lokantası” gibi isimler anlaşılabilirlik noktasında hizmeti alan ve veren arasındaki iletişimin en sağlıklı olduğu yapılardır. Yabancı kelimelerle adlandırılmaların bu derece çok olduğu bir ortamda Türkçe isimlendirmelerle iletişimin daha etkili olduğunun bilincine varmak gerekir. Türkçe kulağa ve göze hoş gelen adlandırılmaların tercih edilmesini görmek sevindirici. Ancak Türkçe kullanım

oranının, **yabancı** kelimelerle yapılan adlandırma oranının altında kalmaması, Türkçenin yabancı dillere yenik düşmemesi için Türkçeye daha duyarlı bir toplum yaratılması noktasında gerekli önlemlerin alınmasında geç kalınmaması gerektiği de açıktır.

C. Eksiltili Yapıda Olan İsimler

Akpınar İletişim, Alioğulları Ticaret, Aliş Giyim, Alp Giyim, Anıl Akvaryum ve Kuşçuluk, Anıl Kürk Deri, Anıl Çeyiz, Anılar Çiçekçilik, Arda Çeyiz, Atmaca Avize-Aydınlatma-Asansör, Azra Tuhafiye, Berk Can Tuhafiye, Bingöl Burma Kadayıf, Bircan Tuhafiye, Bizim Tuhafiye, Buse Çiçekçilik, Can Bebe Giyim, Cancan Kuruyemiş, Cankat Kuruyemiş, Cennet Kuruyemiş, Çağdaş Kitap-Kırtasiye-Bilgisayar, Çıtır Kuruyemiş, Damla İletişim, Deniz Giyim, Dilan Giyim, Dilek Abla Pizza, Doğan Ticaret, Doğucan İletişim, Durmaz Kuruyemiş, Ekin Spor, Elif Parfümeri, Emre Giyim, Eray Döviz, Ersoy Ticaret, Fatih İletişim, Günerhan Kitap-Kırtasiye, Güngör Kitap-Kırtasiye, Güral Porselen, Güven Tekstil, İlhan Tuhafiye, Karadeniz Ekmek ve Pasta, Kaya İletişim, Kayhan İletişim, Köşem Gözde Züccaciye Mobilya, Leziz Dürüm, Lezzet Kuruyemiş, Merve Tatlı, Murat İletişim, Murat Pazarlama, Miş Miş Kuruyemiş, Name Züccaciye Name Hediyelik, Nida Elektronik, Ocakbaşı, Okul İş Kitap Kırtasiye, Okur İletişim, Orkide İletişim, Ozan Tavukçuluk, Özge Teknik, Özsema İletişim, Özüğür Mobilya, Seçil Çocuk Giyim, Sema Spor Giyim, Yayla Süt Ürünleri, Sefa İç Giyim, Sema İletişim, Serhat İletişim Serap Şarküteri, Seval, Şeref Gıda, Şeyma Kuruyemiş, Uygur Spor Giyim, Yasemen Çiçekçilik, Yayla Çağ Kebap, Yıldız Halı ve El Sanatları, Yılmaz Tuhafiye, Zirve Döner ve Ocakbaşı.

İş yerlerine verilen isimlerde tercih edilen bu eksiltili yapılarda belirten durumdaki özel isimleri daha vurgulu bir biçimde ön plana çıkarmak için, belirtilen genel anlamlı isimler kullanılmamışlardır. Yani belirtilen durumunda olan ve herkesin 1/1 ihtimalle anlayabileceği öğeler boş elemanla karşılanmıştır. Türkçe bu

tür eksiltili (eliptique) yapılara izin vermektedir (Börekçi, 1993:131). Bu tür eksiltili yapıları, örneğin Aras Ayakkabı (Dükkânı) veya Özlem Çeyiz (Mağazası), Ses Kitap-Kırtasiye (Dükkânı), Taşkın Ticaret (hanesi) biçiminde tamamlayarak Türkçe yapılara ulaşabiliriz.

Ancak “Siyah İnci” gibi yapılarda ise bu adlandırmaların neyin göstergesi oldukları açıkça belirtilmemiştir. “Siyah İnci” isminin çağrıştırdığı kavram belirsizdir. “Açelya” ve “Kamelya” isimlerinden hareketle bunların giyim mağazası olduğu sonucuna varmak neredeyse olanaksızdır. Bu şekilde oluşturulan yapılarda çağrıştırmaya niteliği olmadığından göstergelerin işaret ettiği anlama ulaşabilmek için farklı birtakım bilgilere de sahip olmak gerekmektedir.

D. Kısaltma Biçiminde Olan İsimler

Ar-Bil Bilgisayar, Fev-Pa Alışveriş Merkezi, Kar-Bil Bilgisayar Hizmetleri, M.E.N. Bayan Kuaförü, Nt Mağazaları.

Bu tür yapılarda genelde belirten durumundaki ögelerde kısaltma yapılmıştır. Daha sonraki ögeler, eksiltili yapıda olsalar da belirtilen durumundaki ögelerden işaret edilen kavramlar anlaşılmaktadır. Bu yapılarda ekonomiklik ön plana çıkmaktadır. Bu da Türkçenin izin verdiği bir kullanım türüdür. Ancak “Nt Mağazaları” şeklindeki yapıda ise belirten ve belirtilenin anlaşılır olmadığı görülmektedir. Bu tür hem eksiltili hem de kısaltma biçiminde olan yapılarda çağrışım ögelerinin olmayışı anlamlandırmayı zorlaştırmaktadır.

2. Türkçe Söz Dizimi Kurallarına Aykırı Olan İsimler

Foto Samet, Otel Ferah, Otel Kervansaray

Yukarıda verilen üç öremde belirtilenin belirtilenden önce geldiği görülmektedir. Bu şekildeki yapılar Türkçeye aykırı yapılardır. Türkçede belirten belirtilenden önce gelir. Bu yapıları “Ferah Oteli” “Kervansaray Oteli” şeklinde Türkçeleştirebiliriz.

3. Yabancı İsimler

Arya Cafe&Müzik Market, Aşına İnternet Cafe, Blue Sistem, Blue White İnternet Cafe Fast Food, Bolero Cinema&Cafe, Bridgestone, Collezione, Copal Color, Dekor Büro Mobilya, Denims Rodi, Doğu Bank Film Clubu, Ege Pen Deceuninck, Ekotel Call Shop, El İnsan The Barber's Shop İngiliz Kemal, Estetica Bayan Kuaförü, Foto Şude, Fuji İmage Plaza Enis Color, Gala, Gardrop, Hotel Holland & Restaurant, İstikbal Showroom, Karizma İnternet Cafe İnternet Evi, La Moon Cafe, Linda Tuhafiye, Marmara Bilardo Cafe&İnternet, Moonlight Kozmetik, Orkide Cep Market, Planet Cafe-Pastane-Bar-Restaurant, Platin Büfe, Sema Otomotiv Rent a Car, Sempati, Seventy, Speed-Net İnternet Cafe, Siemens, Sun İnternet Cafe&Fast Food, Şafak Gross Market, Vena Jeans Spor Wear, Yards.

Özellikle son dönemde Türkiye genelinde yaygınlaşan yabancı dille adlandırmanın çarpıcı örneklerinden birini de Kars'taki iş yerlerine verilen isimlerde görmekteyiz. Bilgisayar, internet gibi teknoloji ve iletişimle ilgili iş yeri isimlerinin yanı sıra giyim mağazası, lokanta, pastane, fotoğrafçı, mobilya dükkânlarının isimlerinde de bu yabancılaşma dikkati çekmektedir. Ancak dikkati çeken bir başka nokta ise bu adlandırmaların yapımındaki garipliktir. "El İnsan The Barber's Shop İngiliz Kemal" yapısı, tam olarak ne Türkçe, ne Arapça ne de İngilizcedir. Bu da insanımızın içinde bulunduğu bilinçsizliğin, karmaşıklığın en açık göstergesidir. "Doğu Bank Film Clubu" yapısına da bu çelişki yansımaktadır. İngilizce olan Club sözcüğüne Türkçe tamlanan eki getirilmiştir. Ortaya da İngilizce Türkçe karışımı tuhaf bir yapı çıkmıştır. "Vena Jeans Spor Wear" Bu tabelayla karşılaştığımızda Amerika'da ya da İngiltere'de olduğunuzu düşünebilirsiniz. Ancak bu tabelanın olduğu yer ne yazık ki Türkiye'nin doğusunda bir şehir olan Kars. Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. "Hotel Holland & Restaurant", "Bolero Cinema &Cafe", "Speed-Net İnternet Cafe" vb.

4. Karışık Yapıda Olan İsimler

Akbulut Oto Galeri, Akgül Market, Anadolu Turkcell Abone Merkezi, Aşkın Export, Beğendik Gamehouse, Bibak İnternet Cafe, Bilişim World, Bizim Market, Buket Cd Market, By Simit, Cafe Gözde, Cafe Kristal Döner Kebap ve Yemek Salonu, Canerler Otomotiv, Cansu Mobilya Yataş Home, Comsis Bilgisayar, Deniz Akvaryum Pet Shop, Deniz Market, Doğu Pastaneleri Bellamy, Durmuşlar Otomotiv, Ekol Giyim, Ezgi Market, Fıstı İnternet Cafe, Foto Moda Dijital Fotoğrafçılık, Funda Süper Market, Gizem Bilgisayar İnternet Cafe, Gizli Çiçek Tuhafiye-Parfümeri-Bijuteri- Kasetçilik, Grundig Gökalp Halı Mobilya, Güzeldere Otomotiv, Güzelyurt Lokantası Breakfast, Nescafe, Soup, Tea, Helin Kuaför&Güzellik Salonu, Hotel Nursaray, İlkem İnternet Cafe, İmaj Giyim, Klas Bayan Kuaförü, Konak Market Loreal Bayan Kuaförü, Marmara Bilardo Cafe&İnternet, Mavi Jeans, Mega Ayakkabı Sarayı, Mega İletişim, Men&Men Yurt Konfeksiyon, Milano Moda Evi, Millennium Bilgisayar, Nargilem Cafe, Oğün Otomotiv, Papatya Export Çocuk&Genç Giyim, Rota Hobby Merkezi, Rüyam-Net İnternet Cafe İnternet Salonu, Sedir Cafe&Oyun Salonu, Seferoğlu Tuhafiye ve Bijuteri, Sefertaş Market, Ses Elektronik Grundig Yetkili Servis, Şeymen Parfümeri,Tayfun Süpermarket, Telsim Cep Shop Ergün İletişim, Ütopya Çiçekçilik, Yurtsever Digital Fotoğrafçılık, Yıldız Carpet&Kilim, Zafer Restaurant.

Yukarıda verilen isimlerde göze çarpan Türkçe İngilizce karışımı olan yapıların kullanım sıklığı, toplumumuzda yaşanan kültürel bozulmanın Türkçeye dil kirliliği olarak yansımadır. Tam olarak ne Türkçe ne de İngilizce olan bu seçimlerin altında yatan sebeplere bakıldığında yabancı dille ifade özentisi, kültürler arası etkileşimin olumsuz bir sonucu gibi etkenler ön plana çıkmaktadır. Kars'taki iş yerlerine verilen isimlerin seçimindeki yabancılaşma eğiliminin şehir merkezindeki caddelerde daha fazla olduğu dikkati çekmektedir. Gençliğe yönelik hizmet veren iş yerlerinde kullanılan isimlerin Türkçe-İngilizce karışımı ya da tamamen İngilizce olmasının gençlerin daha fazla ilgisini çekme düşüncesinden kaynaklanıyor olması

da üzerinde durulması gereken başka bir noktadır. Bu da ilk, orta, lise düzeyinde eğitim almış ya da hiç eğitim almamış bir insana Türkçe bilincini vermek bir yana, yüksek öğrenim gören ve görmekte olan gençlerimize bile bu bilinci yeterince vermediğimizin bir kanıtıdır. “Cafe Gözde”, “Sedir Cafe&Oyun Salonu”, “Beğendik Gamehouse” gibi örnekler bu durumu açıkça ortaya koymaktadır.

“Doğuş Pastaneleri Bellamy” ismine bakıldığında Türkçe olan bir isme “bellamy” sözcüğünün eklenerek karmaşık bir yapı elde edildiği görülmektedir. Yapılarda göze çarpan bu karmaşıklık ve çelişki Türkçeye ve dolayısıyla kendimize zarar vermektedir. “By Simit” yine aynı çelişkinin bir örneğidir. “Bilişim Dünyası” yerine “Bilişim World” isminin kullanılması İngilizce bildiğimizin mi yoksa arada kalmışlığımızın mı bir göstergesi?

5. & İşareti Kullanılan İsimler

Atmaca İletişim&Elektrik-Elektronik, Bolero Cinema&Cafe, Bulut Süpermarket (Karlı&Huzurlu Alışveriş), Çağla İletişim&Cd Market, Çelik Reklam&Organize Matbaacılık, Derya Tekel Bayii, Derya Tekel& Kuruyemiş, Digital Dünya Uydu&Güvenlik Sistemleri, Güney Kuruyemiş&Tekel, El&Naz İç Giyim, Eylül Pastanesi&Cafe, Gençler Tuhafiye&Kasetçilik, Hacıoğlu Kuruyemiş&Baharat, Helin Kuaför&Güzellik Salonu, Hotel Holland&Restaurant, Kars Bilgisayar &İletişim, Kaya Spot İletişim&Elektronik Eşya, Marmara Bilardo Cafe&İnternet, Nur&Bil İletişim, Onur Kuruyemiş&Tekel Bayii, Özdiyar Pastanesi&Kadayıf Salonu, Saraykent Kahvaltı Salonu&İnternet Cafe, Sedir Cafe&Oyun Salonu, Sema Damla Pastaneleri Cafe&Fast Food, Serhat Market&Manav, Şen Dürüm&Kahvaltı Salonu, Şeyma Elektrik&Elektronik, Şirin Sultan Sofrası Cafe&Restaurant, Sevgi Yolu Gümüş, Hediyeelik Eşya Bujiteri&Oyuncak, Volkan Tekel&Kuruyemiş, Yıldız Carpet&Kilim.

Kars genelinde iş yerlerine verilen isimlerde yabancı kelimelerin yanı sıra ‘ve’ bağlacı yerine İngilizce & işaretinin kullanılmasının da yaygınlaştığı görülmektedir. Yukarıda verilen iş yeri isimlerinde Türkçe-İngilizce karışımı olan

isimlerin arasında kullanılan & işaretinin kullanım sıklığının bu derece çok olması toplumumuzun bu konuda yeterince bilinçli olmadığını, yaşadığımız kültürel yozlaşmanın ve dil kirliliğinin diğer bir göstergesidir. “Şen Dürüm&Kahvaltı Salonu” yapısında kullanılan & işareti yerine “ve” bağlacının kullanılması durumunda oluşturulacak yapı Türkçenin kurallarına uygun olacakken bu işaretin kullanılması bu yapıyı Türkçe ifade olmaktan çıkarmıştır.

SONUÇ

Bir dilin yabancı dillerle alışveriş içinde bulunması tarihin her döneminde karşılaşılan normal bir olgudur. Kültürler arası iletişimin, etkileşimin sonucu olarak yaşanan bu alışveriş, günümüzde daha çok artmıştır. Küreselleşen bir dünyada, hele hele hızla gelişen teknoloji ortamında bundan soyutlanmak olanaksızdır. Ancak gelişen teknolojinin ve küreselleşen dünyanın olumlu etkilerinin yanı sıra önlem alınma noktasında geç kalındığı takdirde kültür hayatımızda onarılamayacak olumsuz etkiler de yaratacağı unutulmamalıdır. Bu etkileşimin sonucunda ortaya çıkan alışverişte özellikle dil ve kültür açısından bir sınır, bir ölçü olmalıdır. Bu ölçünün olmayışının sonuçlarını, hayatımızın her noktasında görme tehdidiyle karşı karşıya kalmış bulunmaktayız. Kuşkusuz yabancı bir dil bilmek önemlidir. Yaşadığımız çağa uygun eğitilmiş ve donanımlı yeni nesiller yetiştirmek varlığımızı devam ettirebilmemizin temel şartlarından biridir. Ancak yetişen nesillerin aynı zamanda öz değerlerine duyarlı olmaları da gerekmektedir. Varlığımızın ana unsurlarından biri olan Türkçeye duyarlı bireyler yetiştirmek noktasında herkes sorumludur. Özellikle öğretmenlerimizin bu konuda daha duyarlı, daha dikkatli olmaları beklenir ki Türkçe konusunda bilinçli bireyler yetişebilsin. Devlet kurumlarından sivil toplum örgütlerine toplum genelinde yaygınlaştırılması gereken bu duyarlılık ve bilinçle Türkçe daha aydınlık yarınlara ulaşabileceğimiz unutulmamalıdır.

Kaynakça

- Aksan, D. (2005) **Anlambilim Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi**, Engin Yayınevi, Ankara.
- Aksan, D. (2000) **Türkçenin Söz Varlığı**, Ankara.
- Börekçi, M. (1993) "Dil-Kültür Bağlantısı Açısından Erzurum Cumhuriyet Caddesindeki Tabelalar", **Yedi İklim**, s. 130-131-132.
- <http://karsturkey.tripod.com/tarihi.htm>